

Plenum

Tisdag 24.1.2023 kl. 14.00—20.48

4. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre

Regeringens proposition RP 298/2022 rd

Utskottets betänkande ShUB 39/2022 rd

Andra behandlingen

Andre vice talman Juho Eerola: Ärende 4 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslaget kan nu antas eller förkastas. — Debatt, ledamot Juvonen.

Debatt

15.33 **Arja Juvonen ps:** Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Tässä hallituksen lakiesityksessä säädetään iäkkäiden henkilöiden tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon toimintayksiköissä asiakasta kohti noudatettavan 0,7 työntekijän henkilöstömitoituksen siirtymäaikaa jatkettavaksi vaiheittain 1.12.2023 saakka. Eli kyseessä on niin sanottu hoitajamitoituslaki, jonka hallitus tällä kaudella on tuonut. Tarkoitus oli, että laki astuu voimaan 1.4.2023, mutta valitettavasti hallitus ei ole kyennyt tätä lakia toteuttamaan vaan on täysin epäonnistunut siinä, ja siksi mitoitusta siirretään joulukuulle voimaan tulevaksi. Eli hallitus siirtää vastuun seuraavalle hallitukselle.

Arvoisa puhemies! Käsittelemme sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön mietintöä. Siinä on perussuomalaisen vastalause. Se sisältää hylkäsesityksen, eli esitän, että tämä laki hylätään, ja samalla esitän meidän perussuomalaisen tekemät lausumat. Niitä on vastalauseessa yksi kappale ja erikseen jätettynä vielä kymmenen eli yhteensä 11 lausumaa. En lue niitä ääneen, vaan ne löytyvät teille jaettuina pöydiltä sitten, kun asiasta äänestetään.

Arvoisa puhemies! Yhä useampi ihminen pelkää ikääntymistä ja vanhuutta. Millaista on hyvä vanhuus, kysyttiin Vanhustyön keskusliiton tutkimuksessa. Hyvä vanhuus on elämää ilman pelkoa ja syrjintää — kunpa voisimme viettää tällaista vanhuutta. EETU ry teki kyselyn ”Huomisen kynnyksellä”, joka kertoi, että 55—84-vuotiaista peräti 73 prosenttia piti suomalaisten vanhustenhoivapalvelujen laatua huonona, ja he toivoivat, että laaturikkomuksiin myös puututaan nopeasti.

Arvoisa puhemies! Se, että henkilöstömitoitus olisi noussut huhtikuun alusta 0,7:ään, on keino ennaltaehkäistä huonoa vanhustenhoitoa, tuoda sinne lisää apukäsiä ja parantaa suomalaista vanhustenhoidon tilaa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisen valiokuntaryhmä pitää erittäin valitettavana, että hallitus on epäonnistunut sitovan hoitajamitoituksen toteuttamisessa itse asettamassaan aikataulussa hallituskauden aikana. Ikääntyneiden hoivan puutteet ovat kansallinen häpeä-

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

pilkku, ja se, että pääministeri Marinin hallitus ei kyennyt ratkaisemaan ongelmaa, jonka on tunnistanut jo hallituskauden alussa, vaan siirtää tilanteen ratkaisun seuraajalleen, ker-
too osaltaan hallituksen ja sen toteuttaman sote-uudistuksen epäonnistumisesta.

Oppositio on nostanut lukuisissa yhteyksissä esiin huolen vanhuspalveluiden tilasta sekä sote-rahoituksen riittämättömyydestä, mutta hallitus ei ole reagoinut tiedossa oleviin ongelmiin oikea-aikaisesti ja riittävällä tavalla. Nyt on maito kaatunut. Hyvinvointialueilta puuttuu rahaa, terveydenhuollosta puuttuu henkilöstöä, hoitajia, lääkäreitä. Ikääntyneiden ihmisten hoivapaikkoja on ajettu alas, päivystykset ovat tukossa, koska sinne menneet ikäihmiset eivät pääse jatkohoitoon. Seuraa pyöröovi: ambulanssilla päivystykseen, ambulanssilla takaisin tyhjiin, yksinäiseen kotiin. Kotihoidosta puuttuu työntekijöitä, ei heitä ole. Hoitajat ovat kaikonneet, johtuen varmasti myös koronan aiheuttamista paineista, siitä, että hallitus ei reagoinut huomioimaan hoitajien raskasta työtaakkaa esimerkiksi erillisillä koronakorvauksilla.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä kiinnittää erityistä huomiota siihen, että hoitajamitoitukseen liittyvän lainsäädännön toimeenpanemiseksi ja rahoittamiseksi hallitus on heikentänyt sairausvakuutuslain mukaisia hoidon ja tutkimuksen korvauksia tai lääkekorvauksia jo vuoden 2023 alusta mutta ei ole perunut tai siirtänyt näitä leikkauksia esittämättään hoitajamitoituksen voimaantulon siirrosta huolimatta. Valiokunnan kuulemisessa sosiaali- ja terveysministeriö on todennut, että kahdeksan kuukauden helpotus täysimääräisen mitoituksen saavuttamisessa merkitsee julkisten ja yksityisten palvelutuottajien henkilöstökustannuksissa noin 55 miljoonan euron säästöä. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että hallituksen tulee osoittaa hyvinvointialueille niiden toiminnan järjestämisen kannalta välttämätön rahoitus siten, ettei säästöjä haeta vanhuspalveluista puutteelliseksi todetun hoivan tasosta ja jo nykyisellään riittämättömän henkilöstön työhyvinvoinnista leikkaamalla, koska tämä tulee todennäköisesti johtamaan siihen, että alan veto- ja pitovoima heikkenevät entisestään ja henkilöstön rekrytointi on jatkossa entistä vaikeampaa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten valiokunta- ja eduskuntaryhmä ehdottaa, että tämä lakiesitys hylätään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Räsänen.

15.39 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Juvosen hylkäysesitystä ja ehdotan seuraavaa kristillisdemokraattien lausumaa: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa viipymättä eduskunnalle esityksen, jossa määritellään uskottava tiekartta iäkkäiden henkilöiden tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon toimintayksiköissä sovellettavan hoitajamitoituksen korottamiseksi sisältäen keinot hoitajamitoituksen edellyttämien lisärahoituksen ja lisähenkilöstön palkkaamisen toteuttamiseksi.”

Arvoisa puhemies! Koko tämän vaalikauden ajan eduskuntaryhmämme on toistuvasti eri yhteyksissä nostanut vanhusten hoidon hälyttävän tilan esiin ja vaatinut hallitukselta toimia, joilla henkilöstömitoitus, resurssit, riittävä rahoitus saataisiin turvattu. Hallitushan asetti marraskuussa 2021 työryhmän valmistelemaan näitä ratkaisuja, mutta ei sieltä ole tullut konkreettisia esityksiä. Me olemme edelleen tässä onnettomassa tilanteessa.

Henkilöstömitoituksen säätäminen oli ennen viime eduskuntavaaleja yksi keskeisimmistä vaalilupauksista, johon puolueet sitoutuivat vasemmalta oikealle, eli nostamaan henkilöstömitoitus vanhuspalveluiden ympärivuorokautisessa hoidossa 0,7 hoitajaan ikäihmistä kohti. Eduskuntaryhmämme on edelleen tähän sitoutunut, mutta ongelmana on se,

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

että hallitus ei ole tämän vaalikauden aikana tuonut sellaisia esityksiä, joilla olisi henkilöstö ja resurssit turvattu. Ja nytkin hallitus jättää tämän aivan keskeisen vaalilupauksen seuraavan hallituksen toteutettavaksi eikä ole tarttunut esimerkiksi siihen esitykseen, mitä kristillisdemokraatit esittivät vaihtoehtobudjetissa ja mistä täällä salissa äänestettiin, että 500 miljoonaa euroa olisi tänä vuonna lisätty sote-rahoitusta juuri tämän hoitajapulan ratkaisemiseksi. Ja tässä totean, että kristillisdemokraatit ovat muuten myös ainoa oppositioryhmä, jolla oli vaihtoehtobudjetissa tämä resurssilisäys vanhus- ja terveyspalveluihin.

No, nyt olemme vaalikauden lopussa, ja meillä on käsiteltävänä tämä esitys, jossa asia lykätään seuraavalle vaalikaudelle. Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnössä ei ole esitetty sellaisia keinoja, joilla pystyttäisiin edes takaamaan, että henkilöstömitoitus tämän vuoden joulukuun alusta toteutuisi. Millä keinolla hallitus aikoo vakuuttaa meidät siitä, että olisimme joulukuussa tosiasiaa paremmassa tilanteessa?

Meillä seuraavan kymmenen vuoden aikana eläköityy neljäsosa sairaanhoitajista ja kolmasosa lähihoitajista. Tiedämme, että moni hoitoalan ammattilainen suunnittelee tälläkin hetkellä alan vaihtoa. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksen saaneista viidennes, noin 70 000, tekee töitä jossain muussa kuin oman alansa työssä, ja sen vuoksi todellakin tarvittaisiin pikaisesti toimia, jotka kannustaisivat myös osaa näistä hoitajista palaamaan reservistä alalle ja myös pysymään alalla, ja kyllä tämä vaatisi myös rahaa.

Tällä kristillisdemokraattien esittämällä panostuksella voitaisiin mahdollistaa kilpailukykyisempi palkkaus sekä lähihoitajille että sairaanhoitajille. Me tarvitsemme myös lisää koulutuspaikkoja, ja tarvitaan myös verotuksellisia kannusteita eläkkeelle siirtyneille ammattilaisille, joilla vielä olisi intoa ja voimia keikkoilla hoitotyössä. Tarvitaan myös panostuksia omaishoidon tukeen. Tuki tulee saada esittämällämme tavalla verovapaaksi ja omaishoitajien tukipalvelut riittäviksi.

Hallitus on yrittänyt paikata henkilöstömitoituksen rahoitusta romuttamalla yksityisen hoidon sairausvakuutuskorvaukset, Kela-korvaukset, vastoin parlamentaarisen työryhmän ja asiantuntijoiden kantaa ja näkemyksiä. Tätä pidän erittäin epäonnistuneena, koska tämä tulee ruuhkauttamaan entisestään julkista terveydenhuoltoa, heikentämään ikäihmisten saamia terveyspalveluja, vaikeuttamaan pienituloisten pääsyä erikoislääkärille tai fysioterapiaan. Koronakauden jälkeen olisi pikemmin tarvittu sitä, että Kela-korvauksia olisi tilapäisesti korotettu, jotta pahenevat hoitojonot voitaisiin purkaa ja jotta myös se epäinhimillinen taakka, joka hoitajilla työssään on, voisi keventyä. Silloin pystyttäisiin paremmin turvaamaan myös vanhustenhoidon kriisiytyneet palvelut.

Meidän on varauduttava siihen, että vanhustenhoidon ongelma on tulevana vuosina entistä isompi asia, sillä väestö vanhenee ja ihmiset myös elävät pidempään, mikä on hyvä asia, mutta samalla hoidon tarve lisääntyy entisestään. Ikäihmiset ovat tehneet suuren työn hyvinvointiyhteiskuntamme rakentamisessa, ja kyllä he ansaitsevat hyvän hoidon ja hoiavan elämänsä loppuvaiheessa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitos. — Edustaja Laiho.

15.45 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Hallitus esittää tässä lakiesityksessä iäkkäiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen porrastamista eli tämän niin sanotun hoitajamitoituslain toimeenpanon lykkäämistä. Henkilöstömitoitus on hankaloittanut vanhusten hoitoonpääsyä ympäri Suomen jo nykyisellään, kun mitoitusta on nostettu 0,60:een. Vaikka henkilöstömitoituksen porrastaminen nyt tässä esityksessä joillakin kuukausilla

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

jonkin verran helpottaa lain vaatimuksia, niin 0,7:n siirtyessä myöhemmäksi, eli joulukuulle, henkilöstön lisäystarve vuonna 23 on edelleen kova, eikä tässä esityksessä ole annettu mitään lisätyökaluja, millä tähän henkilöstön saatavuusongelmaan vastattaisiin.

Kokoomuksen mielestä nyt käsittelyssä oleva lakiesitys ei paranna vanhuspalvelujen hoivan tilannetta vaan ainoastaan siirtää ongelmaa eteenpäin, kun henkilöstöä ei ole saatavissa ja kotihoidossa tarvitaan myös sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä. Siellä on tällä hetkellä erittäin huutava tarve ammattitaitoisesta henkilöstöstä ja osaamisesta. Kokoomus ei kuitenkaan esitä tämän lain hylkäämistä, koska tällä hetkelläkin Suomessa on tuhansia ympärivuorokautisen hoivan paikkoja suljettuna tämän henkilöstömitoituksen takia. Tietenkään me emme voi tässä tilanteessa lähteä nostamaan mitoitusta 0,7:ään, vaan sitä pitää tietenkin siirtää, mutta työkaluja siihen tarvitaan.

Kokoomus on jättänyt kuitenkin lausumaehdotukset, jotka kuuluvat seuraavalla tavalla:

”Eduskunta edellyttää, että henkilöstömitoituksen toimeenpanon vaikutuksia seurataan, jotta ei heikennetä kotihoidon tilannetta ja ympärivuorokautisten hoivapaikkojen saatavuutta.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa kiireellisellä aikataululla esityksen, jossa voidaan hyödyntää teknologisia mahdollisuuksia asiakas- ja potilasturvallisuuden parantamiseksi ja huomioida ne henkilöstömitoituksessa.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa viipymättä esitykset sosiaali- ja terveysalan työvoiman saatavuuden sekä veto- ja pitovoiman turvaamiseksi lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.”

Tässä siis meidän esittämämme lausumaesitykset.

Kokoomus ei näe myöskään järkevänä, että vähimmäismitoitusta nostetaan huhtikuun alusta 0,65:een, kuten tässä lakiesityksessä on esitetty. Tämä on tietynlainen käsienspesu hallitukselta, joka yrittää kertoa, että kyllä he tätä esitystä vievät eteenpäin.

Suomeen tarvittaisiin pikaisia toimia ja resursseja alalla olevien työntekijöiden työhyvinvoinnin ja jaksamisen tukemiseksi sekä henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi. Riittäviä tukipalveluja pitää varmistaa niin, että ammattitaitoinen henkilöstö voi keskittyä itse hoivatyöhön. Hoiva-avustajien lisäämistä vanhuspalveluissa tulee edistää ja työperäisen maahanmuuton tuloa edistää.

Arvoisa puhemies! Me olemme nyt jo tilanteessa, että hoitajapula on johtanut hoivakotien sulkemiseen ja siihen, ettei vanhuksia ole voitu ottaa vastaan hoivakoteihin kiristyneen henkilöstömitoituksen takia, ja tämä nähdään tällä hetkellä myös päivystysten ruuhkautumisena. Henkilöstövajauksen korjaaminen edellyttää kiireellisiä valtakunnallisia työvoimapoliittisia toimenpiteitä, ei lisävelvoitteita lakiin. Lakiesityksessä esitetään vain velvoitteita, mutta keinot henkilöstön riittävyyden parantamiseksi puuttuvat.

Hallitus asetti myös vuonna 21 työryhmän valmistelemaan ratkaisuja sote-alan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. Mitä ratkaisuja sieltä työryhmästä nousi? Ei käytännössä mitään. Toimet ovat auttamattomasti myöhässä, sillä hoitoa ja hoivaa ei pystytä tarjoamaan tarpeisiin nähden, ja on merkittävä riski, että hoitajapulana vuoksi toimintayksiköitä joudutaan edelleen jatkossa sulkemaan. Itse asiassa tämän hallituksen aikana vanhusten hoito on mennyt vain alamäkeä siitä, mistä lähdettiin liikkeelle, kun tämä hallitus aloitti työnsä. Hallituksen viivyttely henkilöstön veto- ja pitovoimaa sekä saatavuutta lisäävien toimien varmistamisessa on käsittämätöntä, sillä jo Juha Sipilän hallituksen aikana asetettiin vanhuspalveluiden kokonaisuudistusta valmisteleva työryhmä, jonka oli tarkoitus arvioida ja kehittää vanhusten palveluja kokonaisuutena.

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

Kokoomus näkee myös tämän lakiesityksen puutteena sen, ettei tässä ole hyödynnetty niitä teknologisia mahdollisuuksia, mitä voitaisiin nykyaikana hyödyntää. Meillä on siis lakiesitys, missä teknologiaa ei ole huomioitu millään tavalla — nykyaikana. Hoidossa ja hoivassa voidaan käyttää nykyisin moderneja valvontaan ja seurantaan liittyviä ratkaisuja, joilla voitaisiin parantaa esimerkiksi yöaikaista asiakas- ja potilasturvallisuutta.

Omaishoitoa ei myöskään ole huomioitu. Haluan muistuttaa, että omaishoito muodostaa muiden sote-palveluiden kanssa kokonaisuuden, joka tukee koko omaishoitoperheen turvallista arkea ja hyvää elämänlaatua. Valitettavasti omaishoito näkyy edelleen liian kaapeana osana vanhuspalveluiden uudistusta ja on jäänyt käytännössä tämän hallituskauden aikana huomiotta.

Säädetyt henkilöstömitoituksen toimeenpanossa eteneminen ilman, että voidaan turvata henkilöstön saatavuus ja esittää ratkaisuja, miten tämä henkilöstömitoitus myös käytännössä toteutetaan niin, ettei heikennetä muiden vanhusten palvelujen laatua ja turvataan terveyden sote-henkilöstön riittävyys koko sote-sektorilla — siihen tämä hallitus ei ole millään tavalla vastannut, ja tämä on vastuutonta politiikkaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Mäkisalo-Ropponen.

15.52 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tämä lakiesitys on kannatettava, sillä hoitajavaje on niin valtaisa, ettemme pysty toteuttamaan henkilöstömitoitustavoitteita niin nopealla aikataululla kuin oli tarkoitus. Henkilöstömitoitus on kuitenkin tärkeää toteuttaa, sillä se tuo inhimillisyyttä sekä hoitoon että hoitajien työolosuhteisiin ja sillä tavalla lisää myöskin alan veto- ja pitovoimaa. Se ei kuitenkaan yksin riitä. Meidän on uskallettava perusteellisesti analysoida, miksi hoitotyö ei houkuttele, ja tätä näkökulmaa pohdin tässä puheenvuorossani.

Minulla on pitkä näkökulma hoitotyön ammatteihin, ja pystyn pitkällä perspektiivillä kertomaan, mikä on muuttunut. Muutos ei ole tapahtunut tällä kaudella, vaan sen juuret ovat kauempana. Hoitajapula ei siis ole mikään yllätys. Tätä on ennakoitu jo yli kymmenen vuotta, ja meidän onkin kaikkien syytä kysyä itseltämme, miksi emme ole reagoineet tähän ennakointitietoon ja olemmeko tehneet osittain jopa huonoja päätöksiä. Esimerkiksi siinä vaiheessa, kun lähihoitajakoulutuksesta poistettiin pääsykokeet, moni kokenut lähihoitaja koki sen ammatin aliarvostamisena. Sain paljon ihmettelyä siitä, miten päättäjät voivat ajatella, että lähihoitajan ammattiin opiskelemaan voidaan ottaa kenet tahansa. Tämä päätös johti sellaiseen ajattelutapaan, että lähihoitajaksi pääsee opiskelemaan kuka tahansa, ja tämä heikensi myöskin ammatin arvostusta.

Vaikka puhumme virallisesti hoitotyön ja hoitajien arvostamisesta, niin se ei aina näy käytännössä. Täälläkin olen monta kertaa kuullut puhuttavan, että hoitotyössä tarvitaan käsipareja. Kukaan ei varmasti tarkoita mitään pahaa tällä, mutta hoitajat eivät halua olla käsipareja. Laadukas hoitotyö edellyttää käsien ja jalkojen lisäksi myös sydäntä, eli oikeaa asennetta, ja erityisesti aivoja, eli osaamista eli teoretietoa. Olen saanut paljon palautetta hoitajilta, että ymmärtävätkö käsipareista puhujat, miten vaativaa työtä hoitotyö on. Arvostamattomuus tulee esille myös joissakin lakiesityksissä.

Vanhuspalvelulain yhteydessä oli esitys siitä, että turvapuhelinkäyntejä voivat tehdä jatkossa myös vartijat. Tämä esitys kariutui perustuslakivaliokuntaan tietosuoja-asioiden takia; kuitenkin sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta ilmeisen yksimielisesti oli sitä mieltä, että jatkossa on selvitettävä, voisivatko vartijat jatkossa tehdä näitä tehtäviä. Toivottavasti tätä

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

selvitystä ei kukaan koskaan tee, ja viimeistään keskustelu turva-alan koulutuksesta on tuonut ymmärrystä siihen, ettei vartijoita ole koulutettu kohtaamaan muistisairaita henkilöitä tai auttamaan tai avustamaan ikäihmisiä esimerkiksi kaatumistilanteessa. Tästäkin keskustelusta syntyi monelle hoitotyöntekijälle sellainen käsitys, että lainlaattijat ovat sitä mieltä, että hoito- ja auttamistyössä voi olla kuka tahansa, tarvitaan vain niitä käsipareja.

Silloin kun minä olin kauan sitten sairaanhoitajana, osastonhoitajana, ylihoitajana ja terveydenhuollon opettajana, hoitotyö oli vetovoimainen ala siksi, että silloin hoitotyö kehittyi omana ammattinaan. Hoitotyön tutkimusta tehtiin ja kliinistä hoitotyötä kehitettiin hoitoyhteisöissä. Kehittämistä arvostettiin ja sille annettiin resursseja. Nyt monia hoitajia uuvuttaa se, ettei kehittämistyöhön ole mitään mahdollisuuksia eikä hoitotyötä arvosteta samalla tavalla omana alanaan. Tämä näkyy esimerkiksi seuraavasti: sote-lainsäädännössä ei mainita hoitotyön johtamista millään tavalla, vaikka lähes 60 prosenttia kaikista sote-alan työntekijöistä on hoitotyötaustaisia.

Hoitotyön tutkimussäätiön toiminta on joka vuosi vaakalaudalla rahoituksen suhteen, vaikka säätiö tekee tärkeää työtä tutkimusnäyttöön perustuvien hoitotyön suositusten ja näyttövinkkien laatimisessa. Lääketieteen Käypä hoito -suositusten rahoitusta ei kukaan kyseenalaista, mutta hoitotyön puolella samaa työtä tekevä Hoitotyön tutkimussäätiö joutuu aina budjettineuvotteluissa toteamaan, että tässä ne rahat loppuivat. Hoitotyön suositusten avulla kliinisen hoitotyön kehittäminen olisi mahdollista hoitotyössä pienemminkin resursseilla. Säätiö saa jatkuvasti toiveita uusien suositusten tekemiseen, mutta niukkojen resurssien takia moni pyyntö jää toteutumatta.

Viimeisenä nostan esille urakehityksen puutteet. Olen jokaisena kolmena kansanedustajakautenani nostanut eri tavoin esille hoitotyöntekijöiden peruskoulutuksen jälkeisen kliinisen hoitotyön jatkokoulutustarpeen. Meillä on valtava pula muistihoidajista, diabeteshoitajista, reumahoitajista ja niin edelleen. Sote-uudistus on entisestään tuonut esille näiden erikoiskoulutettujen hoitotyön ammattilaisten tarpeen, sillä peruskoulutuksessa ei saa valmiuksia tämänkaltaisiin erityistehtäviin, ja rakenteiden uudistaminen tarkoittaa yhä enemmän myös hoitajavastanoitoja. Myös esimerkiksi hoiva-avustajien tullessa vanhustenhoitoon tarvitaan samalla myös muistihoidajia kouluttamaan ja tukemaan uutta työntekijäryhmää ja varmistamaan toiminnan laatua työyhteisöissä. — Tässä yhteydessä haluan myös muistuttaa siitä, että vammaispalveluissa on vähintään yhtä suuri henkilöstöpula kuin ikäihmisten hoidossa ja hoiva-avustajat eivät ole oikea ryhmä auttamaan vammaispalvelujen henkilöstöpulassa. Siksi toivon, että Kehitysvammaliiton ehdotus yhteisavustajakoulutuksesta otettaisiin valmisteluun.

Arvoisa puhemies! Aiemmin erikoistumiskoulutukset olivat tärkeä väylä erityisesti sairaanhoitajien urakehitykselle, mutta ammattikorkeakoulu-uudistuksen myötä tämä väylä ei ole enää samalla tavalla käytettävissä. Saan ministeriöstä kyselyihin aina saman vastauksen, eli että ammattikorkeakoulut kyllä voivat alueellaan järjestää erikoistumiskoulutuksia haluamallaan tavalla. Tämä ei kuitenkaan käytännössä toimi, sillä koulutukset ovat maksullisia eikä niillä ole yhtenäisiä laatuksiteereitä. Tarvitaan valtakunnalliset kriteerit ja vaatimustasokuvaukset näille koulutuksille. Käsittääkseni ministeriössä on jo usean vuoden ajan, siis jo edellisillä hallituskausilla, ollut selvitystyötä tästä asiasta, mutta valmista ei ole tullut.

Arvoisa puhemies! Koulutuspaikkojen lisääminen ammattien peruskoulutukseen tai työvoiman tuominen ulkopuolelta eivät auta, vaikka ne ovat ihan hyviä toimenpiteitä, jos edellä mainittuja arvostukseen liittyviä asioita ei saada kuntoon. Hoitotyöntekijät haluavat

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

kehittää työtään, he haluavat koulutus- ja urakehitysmahdollisuuksia, hyvää johtamista ja työnsä arvostamista omana ammattialana. Monia näitä asioita voidaan toki edistää hyvinvointialueilla, mutta myös valtakunnallisia lainsäädännöllisiä päätöksiä ja toimenpiteitä tarvitaan.— Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Essayah.

15.59 Sari Essayah kd: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kannatan ensinnäkin edustaja Räsäsen tekemää lausumaehdotusta ja myöskin tätä lain hylkäysehdotusta edustaja Juvosen jo aiemmin tekemänä. Miksi? Sen tähden, että tämä henkilöstömitoituksen nosto 0,7:ään ympärivuorokautisessa hoivassa oli ihan keskeinen vaalilupaus, jolla tämä nykyinen hallitus nousi valtaan. Tämä oli ihan keskeinen, ja voi sanoa, että kaikissa vaalitenteissä, kaikissa keskusteluissa tämä hallitus sanoi, että tämä tullaan toteuttamaan. Kuinka sitten kävi? Hallituspuolueitten edustajat kertoivat ennen vaaleja, että tällaiset asiat hoidetaan parin tunnin työnä lakikirjaan, ja näin sitten todellakin kävi, ja valitettavasti näin kävi, koska hallitus ei huolehtinut siitä, että olisi ollut riittävät resurssit henkilöitten palkkaamiseen ja myöskin tuolla alalla toimivien ihmisten virkojen ja toimien asettamiseen. Eli tämä todellisuus ja ne lupaukset, mitä annettiin ennen vaaleja, todella järkyttävällä tavalla eroavat toisistaan. Me jokainen tiedämme ne hätähuudot, mitä terveydenhuollosta, mitä vanhustenhoivasta ja kotihoidosta kuullaan tällä hetkellä, miten ala on isossa kaaoksessa, ja meidän terveydenhuoltomme on huonommassa jamassa kuin mitä se oli neljä vuotta sitten, ja tietysti hyvinvointialueitten aloittaminen on tuonut omat paineensa tähän.

Marraskuussa 2021 hallitus heräsi sitten siihen, että pelkästään parin tunnin työ lakikirjaan ei nyt riitä vaan nyt tarvittaisiin työryhmä, joka lähtee pohtimaan, millä tavalla tätä alan työvoimapulaa voidaan lähteä ratkaisemaan — siis vuonna 2021. Kristillisdemokraatit joka ikisessä vaihtoehtobudjetissaan ovat tällä kaudella muistuttaneet siitä, että nämä asiat eivät synny ilman resursseja, ja me olemme jokaisessa vaihtoehtobudjetissa puoli miljardia esittäneet siihen, että me pystyisimme saamaan alalle riittävästi resursseja, joilla pystyttäisiin myöskin huolehtimaan työvoiman saatavuudesta. Nyt sitten tämä hoitajamitoituksen toimeenpaneminen on lykätty seuraavalle hallitukselle, ja on todella surullista, että hallitus ei korjannut näitä tekemiään virheitä.

Kela-korvausten poisto tässä yhteydessä niin, että sillä lähdetäisiin tätä henkilöstömitoitusta paikkaamaan: Nyt on saatu aikaiseksi se, että on viety Kela-korvaukset pieni- ja keskituloisilta mutta silti henkilöstömitoitusta ei ole pystytty toteuttamaan. Eli on tehty kaksinkertainen virhe, ja siinä mielessä tämä entisestään lisää julkisen puolen ruuhkia, ja pieni- ja keskituloisille on mahdotonta hakea apua esimerkiksi erikoislääkärin vastaanotolta.

Siinä mielessä todellakin tätä hallituksen esitystä ei voi muuta kuin vastustaa, ja hallitus on pistettävä vastuuseen siitä, että he ovat tehneet katteettomia vaalilupauksia ja niillä sitten ratsastaneet valtaan. [Leena Meri: Kyllä, juuri näin, nimenomaan katteettomia vaalilupauksia!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kontula.

16.02 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Iäkkäiden henkilöiden tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon henkilöstömitoitusta ollaan siis myöhentämässä

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

vuoden loppuun. Ollaan tilanteessa, jossa meillä henkilöstö ei riitä, ja ollaan ikään kuin pakon edessä. Kai se tässä tilanteessa on hyväksyttävä, mutta eihän tämä tilanne mitenkään optimaalinen ole.

Ihan en osta sitä syytöstä, että hallitus siirtää seuraavan hallituksen niskaan asian. On tässä kuitenkin henkilöstömitoitusta koko ajan nostettu. Se on nyt 0,6, ja se tämän esityksen mukaan olisi kuitenkin 0,65. Mutta selväähän se on, että tämä olisi ollut asia, joka olisi pitänyt hoitaa mieluummin aiemmin kuin myöhemmin.

Minua huolettavat nyt erityisesti viime viikkoina julkisuudessa käytetyt puheenvuorot, että henkilöstömitoitusta ei tarvittaisi lainkaan tai että siitä pitäisi luopua kokonaan. Vähän jo ajattelin, että tällainen keskustelu olisi jäänyt taakse, mutta niin ei ilmeisesti sitten ole. On nyt kuitenkin hyvä muistaa, että se 0,7 ei ole mikä tahansa nopalla heitetty luku vaan se on asiantuntija-arvio siitä, millaisella henkilöstöllä iäkkäiden perusoikeudet kyetään turvaamaan laitoshoidossa — siis mitä tarvitaan, jotta iäkkäiden perusoikeudet kyetään turvaamaan laitoshoidossa. No, kääntäenhan tämä tietysti tarkoittaa, että nyt kun meillä on mitoitus alle sen, niin iäkkäiden perusoikeuksia ei ole turvattu siellä laitoshoidossa, ja on aivan selvää, että sellainen tilanne ei voi jatkua.

Minkä takia sitten tarvitaan tällaisia mekaanisia henkilöstömitoituksia, kun myös tätä sääntelytapaa on arvosteltu? Kaikki pitempään politiikassa olleet tietävät, että vuosikymmenten ajan on jatkuvasti, toistuvasti, eri puolilta Suomea, erilaisista kunnista tullut ilmi väärinkäytöksiä ja laiminlyöntejä suhteessa vanhustenhoitoon ja ne ovat olleet tyypillisesti tilanteita, joissa asiaan puuttuminen on viipynyt ja asian korjaaminen on viipynyt ja on ollut hyvin vaikea osoittaa, mikä on se koko vahinko ja kuka siitä on vastuussa, kun sitten lopulta asioihin on tartuttu. Tämän takia tarvitaan selkeitä, numeraalisia mittareita, vaikka tiedossa hyvin on, että ne todennäköisesti siirtävät vilunkia johonkin muualle — on hyvin mahdollista, että henkilöstömitoituksen kasvattamista kompensoidaan esimerkiksi sillä, että kotihoidossa sitten meillä on henkilöstövajetta. Kuitenkin ajattelen, että tämä on hyvä suunta sen takia, että kun näitä rajoja tehdään — ja niitähan on tehty tässä vuosien varrella, eli tämä ei ole mitenkään ainoa alue sosiaali- ja terveysalalla, missä on numeraalisiin rajoihin jouduttu menemään — joka kerta ne nostavat kuitenkin sitä rimaa, missä menee hyväksyttävän taso, missä on se, missä peli vihelletään poikki, ja mikä on hyväksyttävä kesto niiden ongelmien käsittelylle, niin että ei voi olla niin, että huomataan, että jossain laitoksessa ovat asiat hullusti ja sitten kahden vuoden päästä tapahtuu jotain. Sen vuoksi minusta niissäkin tapauksissa, joissa oletetaan, että säännös aiheuttaa ongelmia jossakin muualla, niitä säännöksiä tällaisissa asioissa kannattaa tehdä.

Miksi tätä asiaa ei hoideta pelkästään lisäämällä sinne rahaa? Rahaahan me saadaan, kun velkaa otetaan, niin kuin nyt on nähty tästä Ukrainan sodasta ja korona-ajasta ja vaikka mistä viime aikoina. Sen takia, että meillä yksinkertaisesti ei ole ihmisiä tekemään niitä töitä. Me ei pystytä tällä väestösuhteella nopeasti saamaan ihmisiä riittävästi laitoshoidoon, jotta me pystyttäisiin tämä ratkaisemaan, vaikka sitä rahaa tässä tilanteessa lisättäisiin. Tämä on iso ongelma, koska näillä syntyvyyslukuilla ei näytä siltä, että meille kauheasti väestöä lisää tulisikaan. Jos me ratkaistaan tätä asiaa pelkästään kouluttamalla ihmisiä tai parantamalla työehtoja, jotka ovat aivan välttämättömiä asioita, jotta saadaan muilta aloilta ihmisiä hoiva- ja hoitoalalle, se tuottaa työvoimapulaa siellä muualla, koska demografia on mikä on ja meillä on se työvoimapula myös monilla muilla sellaisilla aloilla, joilla on pitkälti saman koulutusprofiilin omaavia ihmisiä, esimerkiksi päivähoidossa. Eihän se-

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

kään ole hyvä kehitys, että päiväkodeista hoitajat sitten lähtevät vanhushoivaan. Se on vain ongelman siirtoa toisaalle.

Näen, että on kaksi asiaa, mitä me tässä tilanteessa tarvitaan: Koulutusjärjestelmää on muutettava niin, että se mahdollistaa riittävän generalistiset tutkinnot, jotta alan vaihto sen mukaan, miten työmarkkinat kehittyvät, on nykyistä helpompaa, nopeampaa ja kätevämpää tehdä myös työn ohessa. Ja toinen: Me väistämättä tarvitaan ainakin tähän suurten ikäluokkien kysymykseen myös muualta tulevaa työvoimaa. Olen kyllä aika huolissani siitä, millaisilla korteilla sitä työvoimaa tällä hetkellä sieltä ulkomailta ollaan rekrytämässä. En nyt tässä yhteydessä puhu harmaasta työstä, mutta ihan niin kuin laillisellakin puolella me ollaan valmiit ottamaan tänne jonkun muun kouluttamia ihmisiä töihin, kuitenkin sellaisilla pelisäännöillä, että näiden ihmisten perheet eivät saa tänne tulla, ja he näkevät lapsiaan ehkä sitten vuoden kahden välein, jos näkevät. Tämä käytännössä tuottaa paitsi sen, että me emme ole kauhean houkutteleva maa sitten tulevaisuudessa, myös sen, että ihmiset eivät viihdy täällä pitkään, joten se tuottaa sen, että se rekrytointiongelma meillä tulee myös jatkossa jatkumaan. Yksi vaihtoehtohan, miten tätä voisi ratkaista, on perherekrytoinnin lisääminen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Östman.

16.10 Peter Östman kd: Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Kontula sanoi, että raha ei auta ja että suurin ongelma on pula hoitajista. No, herää kysymys, miksi olemme tässä tilanteessa. Vai onko se uutinen, että meillä on vanheneva väestö? Ikään kuin tämä ongelma olisi syntynyt nyt tällä hallituskaudella. Vastaus on ”ei”. Tästä on puhuttu pitkään.

Muistan itse, kun nuorena politiikan saralla kävin Ruotsissa ja siellä eräässä seminaarissa puhui pitkäaikainen ja kokenut lääkäri Jerzy Einhorn, joka lausui näin — teemana oli vanhushoiva: ”Vården bakom en knapp är en myt.” Eli ’vanhustenhoiva napinpainalluksen takana on pelkkä myytti’, siis että me kuvittelemme, että kotihoito olisi pelastanut tämän pulman. Tästähän puhuttiin jo 20 vuotta sitten, että meidän pitää lisätä kotihoitoa ja sitten voimme vähentää vuodepaikkoja. Nyt me ollaan tässä tilanteessa, että ne, jotka tarvitsisivat vanhushoivaa, joutuvat akuutin sairauden takia päivystykseen ja sitten päivystyksessä oleva henkilökunta joutuu hoitamaan vanhukset siellä päivystyksessä, mikä taas rasittaa erikoissairaanhoidon. Ihmettelen kyllä, että tässä on mennyt monta hallituskautta eikä tätä sote-uudistusta ole onnistuttu tekemään paremmilla ehdoilla ja sääntelyllä kuin mitä nyt tässä menttiin, ja sen takia meillä on tämä ongelma nyt käsillä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen.

16.11 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tämä on kyllä nyt vähän nolo päivä. Hoitajamitoituksen piti tulla voimaan 1.4. tänä vuonna, se olisi ollut aprillipäivä. No niin. Mitä hallitus on nyt tekemässä? Hallitus on perumassa ja lykkäämässä tätä lupaustaan, minkä piti tulla voimaan. Tämä lykätään nyt sitten tulevaksi vasta seuraavan hallituksen ollessa jo pelissä.

Noloksi sen tekee myös se, että tähän on otettu rahoja, tähän hoitajamitoitukseen on säästetty rahoja. Niitä rahoja on otettu muun muassa laboratoriotutkimuksista, kuvantamisesta, korvauksista on vähennetty, kuntoutuksesta, sairausvakuutuslain korvauksista ja lää-

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

kekorvauksista. Elikkä niitä rahoja on otettu jo pois, mutta kuinka ollakaan, sitä hoitajamitoitusta ei nyt tullutkaan.

Tietysti herää kysymys, mihinkä ne rahat nyt ovat sitten menneet tai menossa, kun niitä ei laitettukaan tähän hoitajamitoitukseen. Jotenkin välillä tuntuu, että rahaa sinne Afrikkaan kyllä riittää. Ja tämä translain käsittelykin, oliko tämä nyt ihan näin kiireellinen kuin tämä hoitajamitoitus saada kuntoon? Tuntuu, että tässä olisi pitänyt ehkä enemmän hallituksen tehdä, että tämä olisi tullut kuntoon semmoisena päivänä kuin on luvattu. Nyt paljastuivat ne vaalipuheet. Ne olivat pelkkiä vaalipuheita, ei tullut mitään semmoista hoitajamitoitusta, mikä piti tulla.

Kannatan edustaja Juvosen tekemää hylkäysesitystä. Ei tämmöistä lakia voi hyväksyä, tämmöistä lakia, joka lykkää tätä asiaa, mikä piti saada kuntoon. Ei näin voi menetellä. Ja samalla kannatan edustaja Juvosen tekemiä lausumaesityksiä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Soinikoski.

16.13 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Sairaaloiden päivystykset ruuhkautuivat loppuvuodesta pahoin ympäri Suomea. Perusterveydenhuollon kroonisesta resurssivaajeesta johtuen meillä on tilanne, jossa apua kaikenlaisiin tilanteisiin ja ei-kiireellisiin sairastapauksiin haetaan ensiavusta, koska apua ei mistään muualta saa. Tämä vaarantaa sekä akuutin avun tarpeessa olevat potilaat että vanhukset, jotka ohjautuvat järjestelmän toimimattomuuden takia ambulanssirallin päätteeksi päivystykseen hätämajoitukseen.

Erikoissairaanhoidolla on hyvin vähän annettavaa kotona pärjäämättömyyteen. Päivystyskriisin yhtenä syynä ovat vanhuspalveluiden toimimattomuus ja kuntouttavien vuodeosastopaikkojen lakkautukset kunnissa. Hoivapäivystys olisi lyhytaikainen ympärivuorokautinen hoivapaikka niille ikäihmisille, joilla ei ole akuuttia sairaanhoidon tarvetta mutta jotka eivät pärjää kotona. Tämä voisi olla yksi ratkaisu hyvinvointialueilla päivystyskriisin ratkaisuksi. Näin vanhukset, jotka eivät pärjää yksin kotona kotihoivan turvin, saadaan ohjattua oikean avun piiriin ja pois akuuttiin sairaanhoitoon keskittyvistä päivystysyksiköistä.

Arvoisa puhemies! Meidän on hyväksyttävä se tosiasia, että hoitajapulaan ei ole pika-ratkaisuja. Hoitajamitoituksen lykkääminen vapauttaa mitoituksen alaisia julkisia hoivayksiköitä lisäämään paikkoja ja mahdollistaa myös yksityisten palveluntuottajien osallistumisen tähän ruuhkan purkuun. Samaan aikaan meidän on lisättävä valvontaa, jotta hoidon laatu saadaan palautettua sille kuuluvalla tasolla. Pitkän aikavälin ratkaisuna meidän on korjattava hoitoalan palkkaustasoa sekä lisättävä ikäihmisten yhteisöllistä asumista ja kehitettävä kotihoitoa ja omaishoidon tukea ikäihmisten perhehoitoa unohtamatta. Nyt tarvitaan nopeita keinoja päivystysten vapauttamiseksi suorittamaan omaa ydintehtäväänsä. Päivystyskriisin keskellä on muistettava, että vanhuus ei ole sairaus. Tarvitaan asennemuutosta koko yhteiskunnassa.

Arvoisa puhemies! Perheystävällinen työelämä tarkoittaa sitä, että ihmisillä on enemmän aikaa huolehtia paitsi lapsistaan myös omista vanhemmistaan ja muista läheisistään. Yhteisöllisyyden vahvistaminen on asia, johon me kaikki voimme vaikuttaa omassa arjessamme. Työhyvinvointi on tärkeä osa tämän palapelin ratkaisua, ja siihen tulee kiinnittää erityistä huomiota kaikilla hyvinvointialueilla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohi.

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

16.16 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Voimassa olevan vanhuspalvelulain mukaan iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon toteutuneen henkilöstömitoituksen tulee olla vähintään 0,7 työntekijää asiakasta kohti 1.4.2023 lähtien. Laissa säädetyn vaiheistuksen mukaan henkilöstömitoituksen on pitänyt olla 1.1.2022 lukien vähintään 0,6 työntekijää asiakasta kohti. Mitoituksen voimaantuloa ehdotetaan nyt tässä hallituksen esityksessä siirrettäväksi ja porrastettavaksi siten, että huhtikuun alusta alkaen vähimmäismitoitus olisi 0,65 ja sitten tämän vuoden lopusta alkaen vähimmäismitoitus nousisi siihen 0,7 työntekijään asiakasta kohti.

Täällä on käytetty puheenvuoroja, joissa on vastustettu tätä mitoituksen noston siirtämistä, mutta näen itse, että näissä olosuhteissa tämä siirto on välttämätön. Haluan tähän alkuun todeta, mitä tämä mitoitus tarkoittaa käytännössä. Tiedän, että salissa on monia alan asiantuntijoita, jotka kyllä tietävät sen käytännössä, mutta kaikki, jotka tätä kuuntelevat, eivät sitä varmasti tiedä. 0,7:n mitoitushan tarkoittaa sitä, että esimerkiksi 20 asiakkaan yksikössä pitää olla päivävuorossa seitsemän, iltavuorossa viisi ja yöllä kaksi eli yhteensä 14 henkilöä näissä työvuoroissa. Kun tätä nyt viivästytetään, niin se tarkoittaa sitä, että siellä tarvitsisi yksi henkilö yhteenlaskettuna olla vähemmän. Voitaisiin esimerkiksi iltavuorosta tai päivävuorosta vähentää yksi henkilö.

Mutta se iso kysymys, joka tämän ympärillä on minusta paljon tärkeämpi kuin nämä yksittäiset desimaalit, on se, kykenemmekö me varmistamaan suomalaisten ikäihmisten riittävän ja asiallisen hoivan sillä, että me säädämme lakiin tällaisia lukuja ja mitoituksia. Vai tuleeko jossakin vaiheessa vastaan se, että vaikka me vaadimme, että pitää olla tietyn verran hoitajia, tai lähdemme kouluttamaan lisää hoitajia, niin meillä ei kerta kaikkiaan ole sitä hoitohenkilökuntaa, ei ole nuoria, jotka hakeutuvat sille alalle? Voimmeko siis kuvitella, että koko ajan vähenevästä väestöstä yhä suurempi osa nuorista hakeutuisi hoiva-alalle? En usko siihen, vaan todennäköisempää on, että kun lasten määrä ja työelämään tulevien ikäluokkien määrä tulee pienenemään, niin niistä ikäluokista suurin piirtein sama osuus soveltuu tälle alalle ja suurin piirtein sama osuus hakeutuu tälle alalle, jolloin meillä tulee henkilöstömäärä väistämättä vähenemään. Me joudumme käyttämään aivan muita keinoja kuin lainsäädännön mitoituksia — tai kuvitellaan, että sinne tulisi sitä kautta lisää, että me panemme koulutuspaikkoja, kun eivät ne kaikki nuoret hakeudu sille alalle.

Emme voi siis rakentaa yhteiskuntaa, jossa puolet on hoitajia ja toinen puoli hoidettavia. Tarvitaan muitakin tähän yhteiskuntaan, eikä tarkoitukseni ole missään tapauksessa väheksyä sitä, että tarvitaan inhimillistä kohtaamista, auttavia käsiä, hoivan ammattilaisia auttamaan ikääntyviä ihmisiä. Mutta jo kymmenen vuotta sitten, arvoisa puhemies, oli selvitys, joka osoitti, että jos ottaisimme kaikki teknologiset ratkaisut käyttöön hoitoalalla, niin sairaanhoitajien työkuormaa voitaisiin 20 prosenttia vähentää. Varmasti näin kaavamaista tämä ei ole, mutta se osoittaa, että meillä on paljon tehtävää tällä sektorilla. Ja samalla meidän pitää — niin kuin täällä käytettiin minusta ihan hyväkin puheenvuoro siitä — ottaa laajasti eri henkilöstöryhmät mukaan tänne hoivan puolelle niin, että koulutetut henkilöt, sairaanhoitajat, lähihoitajat ja niin edelleen, voisivat työskennellä sen osaamisalueen yläkvartaalilla, hyödyntää sitä ammattitaitoa maksimaalisesti, ja sitten käytettäisiin hoiva-avustajia ja niin edelleen.

Eli kokonaisuutena tilanne on se, että meidän pitää tunnustaa, että Suomen syntyvyys on valitettavasti romahtanut, tarvitsemme työperäistä maahanmuuttoa. Mutta se ei ole helppo tie hoitaa tätä kysymystä, koska erityisesti tällä alalla tarvitaan kielitaitoa: ei pystytty toimimaan, jos ei ole riittävää suomen kielen taitoa. Siksi tarvitaan monenlaisia keinoja, myös

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

perhepolitiikkaa, jossa Suomesta tehdään maailman perheystävällisin maa, niin että jokaisen perheen lapsiluku voisi toteutua Suomessa ja sitä kautta saisimme myös syntyvyyden nousuun. Siis käytännön lukuhan on se, että vuonna 2010 Suomeen syntyi noin 61 000 lasta ja viime vuonna 45 000. Tämä kehitys kahdessatoista vuodessa on ollut hurjan laskeva, ja se nyt on meidän käsillä. Sekin pitää tunnustaa, että ei Suomessa ole suhteessa väestöön vähän hoitoalan ihmisiä, ammattilaisia. Meillä on enemmän kuin verrokkimaissa ja enemmän kuin koskaan, mutta tämä on myös ala, jossa eläköityminen on muuten lähivuosina erittäin nopeaa.

Ongelma on yhteinen. Jokainen suomalainen ikäihminen on ansainnut arvokkaan vanhuuden. Ketään ei saa jättää heitteille, ja sen takia olen erittäin iloinen, että tämän hallituksen aikana on saatu myös vanhuspalvelulakia uudistettua kahdessa vaiheessa. Tämä toisenkin vaiheen uudistus, joka on ollut eduskunnassa, on erittäin tärkeä, ja siinä tuodaan myös erilaisia uusia asumismuotoja käyttöön. Sain olla vasta vierailemassa tämmöisessä yhteisöllisen asumisen yksikössä, jossa oli erittäin mukava käydä. Tunnelma oli hyvä, ei koettu turvattomuutta, kun asuttiin yhdessä, saatiin palvelut juuri sillä tasolla kuin on tarve, ei liian raskaasti mutta sillä lailla, että jokainen pystyi asumaan kodissaan ja viettämään arvokasta vanhuuttaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kauma.

16.23 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Neljä vuotta sitten, kun valmistauduimme eduskuntavaaleihin, tässäkin salissa käytiin kiivasta keskustelua hoitajamitoituksesta, ja voi sanoa jopa niin, että hoitajamitoitus jopa ratkaisi vaalituloksen. Ja tässä ollaan: hallitus esittää nyt porrastamista tähän ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoitukseen, koska ei ole onnistunut se tavoite, mihin silloin pyrittiin. Silloinen vastuuministeri totesi, että ei ole kuin muutaman minuutin tai ehkä kymmenen minuutin kysymys tehdä se muutos lakiin ja siinä se sitten olisi. No, nyt nähdään, missä tilanteessa ollaan. Henkilöstömitoitusta on nostettu 0,6:een. Silloin neljä vuotta sitten, kun tätä säädettiin, useimmissa hoivapaikoissa se henkilöstömitoitusta oli 0,5:n ja 0,55:n hujakoilla. [Arja Juvonen: Riittääkö se?]

Kokoomuksen mielestä nyt käsittelyssä oleva lakiesitys ei paranna vanhuspalveluiden hoivan tilannetta vaan ainoastaan siirtää ongelmaa eteenpäin, kun henkilöstöä ei ole saatavissa ja myös kotihoidossa tarvitaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä. Emme näin ollen näe järkevänä, että vähimmäismitoitusta nostetaan 1.4. alkaen 0,65:een ja 1.12. alkaen 0,7 työntekijään asiakasta kohti. Järkevämpää olisi pysyä nyt säädetyssä 0,6:ssa ja löytää ratkaisut henkilöstöpulan ratkaisemiseksi ennen kuin mitoitusta lähdetään nykyisestä nostamaan. Esimerkiksi kotikaupungissani Espoossa on kymmeniä hoivapaikkoja täyttämättä sen takia, että henkilöitä ei löydy. Lisäksi Kela-korvausten leikkaus on pahentanut tilannetta entisestään ja tulee pahentamaan tämän vuoden aikana.

Arvoisa puhemies! Edustaja Laiho esitti kokoomuksen vastalauseen ja sen lausumaehdotukset, joita on kaikkiaan kolme kappaletta. Luen ne tässä uudestaan ja kannatan niitä:

”Eduskunta edellyttää, että henkilöstömitoituksen toimeenpanon vaikutuksia seurataan, jotta ei heikennetä kotihoidon tilannetta ja ympärivuorokautisten hoivapaikkojen saatavuutta.”

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

Toinen: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa kiireellisellä aikataululla esityksen, jossa voidaan hyödyntää teknologisia mahdollisuuksia asiakas- ja potilasturvallisuuden parantamiseksi ja huomioida ne henkilöstömitoituksessa.”

Ja kolmas lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa viipymättä esitykset sosiaali- ja terveysalan työvoiman saatavuuden sekä veto- ja pitovoiman turvaamiseksi lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.”

Nämä ovat siis kokoomuksen esittämiä lausumia, ja ne ovat alun perin Laihon esittämiä täällä, joten itse kannatan niitä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Werning.

16.26 Paula Werning sd: Arvoisa puhemies! Hallitus on laatinut hoitajamitoituksen suunnitelman vuodelle 2023, joka toteutetaan asteittain. Hyvä niin, vaikkakin toteutus tapahtuu suunniteltua hitaammin. Haasteeksi on noussut Suomessa vallitseva huutava työvoimapula. Hoitajapula ei ole uusi asia, vaan se on muodostunut useiden vuosien saatossa. Itse valmistuin sairaanhoitajaksi 1997, ja pitkän työuran aikana olen törmännyt lukuisia kertoja alalla vallitsevaan hoitajapulaan ja voin vain todeta oppositiolle, että kiky ei ollut ollenkaan millään tavalla mairitteleva alan pito- eikä vetovoiman suhteen — elikkä se siitä, mitä oppositio vetovastuullaan teki.

Ympäri vuorokautisen hoidon ja huolenpidon tarvitsijoille on turvattava laadukkaat palvelut ja samalla pyrittävä parantamaan asiakas- ja potilasturvallisuutta työturvallisuutta unohtamatta. Jotta tämä olisi mahdollista, on varmistettava hoidosta ja huolenpidosta vastaavan henkilöstön riittävät resurssit, ja sitä tässä juuri tehdään. Suuri huoli henkilöstön riittävyydestä liittyy myös ikäluokkien pienentymiseen, henkilökunnan eläköitymiseen ja iäkkäiden ihmisten yhä kasvavaan määrään.

Arvoisa puhemies! Vanhuspalveluiden laadun ja riittävyyden varmistamiseksi on jatkuvasti etsittävä keinoja henkilöstön riittävyydestä ja kotihoitoon laadusta palveluiden hankinnan ja valvonnan tueksi. Pelkkä hoitajamitoitus ei kuitenkaan ratkaise hoitajapulaa. Esimerkiksi hoitotyön johtaminen, työn ja perheen yhdistäminen, urakehitys ja palkkaus, muun muassa, ovat avainasemassa alan veto- ja pitovoiman näkökulmasta katsottuna.

Itse pidän tärkeänä, että myös kotihoitoon haasteet nostetaan reilusti esille. Kotona asuvan hoitoa ja hoivaa tarvitsevan päivittäisen tarpeen toteutuminen tulee varmistaa riittävällä määrällä asiakaskäyntejä vuorokauden eri aikoina. Yksilöllinen palvelutarpeiden kartoitus moniammatillisen yhteistyön voimin on ratkaiseva tekijä, kun palvelusuunnitelmaa laaditaan. Tosiasia on, että kotihoitoon turvin asuvien avun tarve on hyvin yksilöllistä pitäen sisällään tarpeet henkilökohtaisesta hygieniasta huolehtimisesta aina lääkkeiden jakoon ja ruokailussa avustamiseen asti. Hyvinvoivassa yhteiskunnassa huolehditaan, että ketään ei jätetä yksin, ja siksi myös kotihoitoon riittävät resurssit tulee varmistaa.

Painotan vielä, että haasteita on monia, mutta ennen kaikkea on nyt tärkeää, että löydetään pikaisesti ratkaisu maassamme vallitsevaan hoitajapulaan. Tätä työtä tulee tehdä yhdessä ammattijärjestöjen ja edunvalvontajärjestöjen kanssa.

Täytyy vielä todeta, että julkisen sektorin työvoimapula ei koske vain hoivapalveluita, vaan voisin todeta, että lähestulkoon jokaisella julkisen alan sektorilla ollaan samojen haasteiden edessä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koponen, Noora.

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

16.29 Noora Koponen vihr: Arvoisa puhemies! Täällä käytettiin aiemmassa puheenvuorossa termiä ”hyvä vanhuus”, ja ajattelen, että se on varmasti meidän kaikkien yhteinen toive tässä salissa ja päämäärä, mihin tällä hoitajamitoituksellakin on tarpeen päästä eteneeseen. Se on asia, jonka vuoksi meidän täytyy tehdä ratkaisuja, sellaisia, että voimme turvata sen, että yksikään ikäihminen ei jää vaille tarvitsemaansa hoivaa ja turvaa. Näissä olosuhteissa ainoa oikea ratkaisu tämän eteen on se, että me teemme muutoksia hoitajamitoituksen voimaantumiseen.

Tämä kriisi koskien hoitajien saatavuutta ei toden totta ole tullut tämän hallituksen aikaansaannoksien myötä eikä edes sen aikana, vaan se on ollut käsillä jo hyvin pitkään. Yhtenä suurena ja merkittävänä tekijänä tässä hoitajamitoituksessa ja sen haasteena on juuri se, että meillä ei ole riittävästi tekijöitä tätä työtä tekemään. Me kaikki olemme sen todenneet, me kaikki olemme sen sanoneet ääneen, ja nyt meidän täytyy pohtia, millä tavalla tähän voidaan tarttua. On tärkeää, että me emme joudu sellaiseen tilanteeseen, jossa hoivapaikkoja joudutaan sulkemaan tai jossa tyhjiä paikkoja on avoinna olevissa paikoissa siksi, että meillä ei ole riittävästi tekijöitä, kuten nyt jo tilanne on. Meidän täytyy pistää paukkuja ja kiinnittää huomiota juuri siihen, millä me saamme henkilöstöä tekemään tätä korvaamatonta työtä, millä me saamme meidän hoiva- ja hoitoalalla työskentelevät henkilöt haluamaan jatkaa tätä työtä ja hakeutumaan sinne alalle takaisin, millä me saamme meidän nuoret innostumaan tästä erittäin palkitsevasta työstä ja alasta ja haluamaan hakeutua ja kouluttautua tälle alalle.

On tärkeää, että meillä on hyvät työolot, meillä on hyvä johtaminen, meillä on turvallinen työilmapiiri ja asianmukainen palkkaus. Jokaisella työntekijällä tulee olla oikeus saada kantaa vastuuta omasta työstään niin, että kun töistä lähtee kotiin, voi kokea, että tein työni niin hyvin kuin pystyin ja jokaisen henkilön kohdalla, jota tänään autoin, sain tehdä sen turvassa ja turvallisissa olosuhteissa. Se on joka ikisen työntekijän oikeus. Siihen meidän pitää tähdätä. Se on erinomainen tulos ja tavoite. Mitään muita vaihtoehtoja meillä ei voi olla. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä, poissa. — Edustaja Meri.

16.32 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Ensinnäkin totean, että minäkin puolestani kannatan perussuomalaisten vastalauseita eli hylkyä tälle lakiesitykselle.

Haluaisin muistuttaa — tässä jossakin puheenvuorossa tuli esille — että kun lähdimme 2019 vaaleihin, siitä on nyt neljä vuotta aikaa, niin oppositiossa olimme mekin ja sosiaalidemokraatit silloin kovasti liputtivat sen puolesta, että tämä hoitajamitoitus hoidetaan kuntoon. Kysymys ei kyllä mielestäni silloinkaan ollut pelkästään mitoituksista, vaan siitä, että saadaan siihen myös resurssit, koska jokainenhan ymmärtää sen, että pelkkä mitoitus ei hoida ketään, vaan siihen tarvitaan myös riittävästi ihmisiä ja riittävästi resursseja. Ja nyt neljän vuoden päästä ollaan siinä tilanteessa, että mitoitus nostetaan, mutta nyt joudutaan sitä siirtämään, eivät ole resurssit kunnossa. Olen tosi pahoillani, koska silloin oli sosiaalidemokraateilla erittäin vahvasti tämä, että tämä hoidetaan kuntoon.

On erittäin tärkeää huomata, että tämä mitoitus ei ole pelkästään hoidettavien eduksi vaan myös hoitajien. Täällä moni käytti puheenvuorossaan aivan oikein sitä, että alalla jaksattaisiin olla, siellä pysyttäisiin ja sinne haluttaisiin myös mennä töihin. Ja puhuttiin myös arvostuksesta. Tämähän liittyy siihen, että jos ei siellä ole riittävästi hoitajia ja siellä hoitajat ovat uupuneita ja väsyneitä, niin eivät he silloin pysty parhaaseen mahdolliseen hoi-

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

totyöhön. Tämä tuntuu noissa puheenvuoroissa unohtuvan, että se on myös hoitajien suojaksi, että siellä töissä nimenomaan jaksaa olla.

No, nyt tämä mitoitus on sitten siirtymässä ja lässähtämässä, kuten toin edellä esille, ja tämä on todella valitettavaa ja oikeastaan noloa, kuten meidänkin eduskuntaryhmästä, perussuomalaisista, on tuotu esille.

Mutta sitten on hyvä muistaa, että hallitus on myös kuitenkin jossain määrin tässä hallituskauden aikana jopa pahentanut tätä ongelmaa. Esimerkiksi tämä pakkorokotuksen tuominen oli sellainen asia, josta tiedettiin jo silloin lakia säädettäessä, että se ei estä, tämä rokote, sen taudin levittämistä, ja siitä huolimatta tällainen pakko säädettiin. Tämä aiheutti suurta vastustusta myös hoitajissa, ja samoin tämä esitys, jolla voitiin pakottaa hoitajat töihin sillä perusteella, että heillä oli alan koulutus. On erittäin huolestuttavaa, että on pahennettu tätä tilannetta tarpeettomilla esityksillä.

Jos ajatellaan, niin meidän pitäisi olla oikeusvaltio ja sivistysvaltio, jossa kaikkien ihmisoikeuksia kunnioitetaan. Tämä hoitajien kohtelu koronan aikana ja myös laillisten työtaistelujen aikana oli kyllä perussuomalaisen mielestä ala-arvoisesti hoidettu. Se ei lisää missään tapauksessa alan arvostusta eikä ihmisten kokemaa tunnetta siitä, että heitä arvostetaan. Kukapa meistä ajattelisi, että minä pakotan sinut esimerkiksi ottamaan rokotteen, joka ei sitten kuitenkaan estänyt sitä taudin leviämistä. Pahennettiin hoitajapulaa, ja niitä seurauksia me nyt tässä sitten otamme vastaan.

Tietojeni mukaan peräti tuhat hoitajaa on poistanut rekisteristä tiedon koulutuksestaan protestina hallituksen toimille, ja yhä useammat haluavat vaihtaa alaa, ja se tietysti johtuu myös siitä jatkuvasta resurssipulasta. Tietysti väestön vanhetessa ja muutenkin tällainen tilanne on kestävä. Haluamme lisää hoitajia ja sairaanhoitajia, lähihoitajia, lääkäreitä, se on selvä, mutta ei sitä ratkaista tuomalla Suomeen kielitaidottomia hoitajia pitkin maailmaa. Tuossa valiokunnan puheenjohtaja Lohi ymmärsi tämän näkemyksen siitä, että henkilöllä ei ole kielitaitoa, mutta siitä huolimatta, kun kuuntelen nyt, varsinkin kun vaalit lähestyvät, tarkalla korvalla puolueiden näkemyksiä, niin kyllä lähes kaikki puolueet perussuomalaisia lukuun ottamatta huutavat oikeastaan kovaan ääneen työperäisen maahanmuuton perään sotkemalla siihen sen, että kaikki haluavat korkeasti koulutettuja huippuosaajia esimerkiksi Euroopasta, joka on 500 miljoonan työllisen henkilön asuma-alue. Mutta tässähän puhutaan usein siitä, että tuodaan Euroopan ulkopuolelta matalapalkkalaa vauhdittamaan henkilöitä, ja tämä on tietysti surullista työvoimapolitiikkaa myös keskustalta.

Haluaisin vielä lopuksi sanoa tuosta arvostuksesta, että se ei saisi olla vain juhlapuheissa. Tuossa sosiaalidemokraattien Mäkilä-Ropponen puhui ja peräänkuulutti kovasti tätä arvostusta, mutta tässä on ollut pääministeripuolue sosiaalidemokraateilla neljä vuotta aikaa tehdä toimia sen arvostuksen parantamiseksi. Puheenvuoro kuulosti enemmän opposition kansanedustajan puheelta kuin pääministeripuolueen kansanedustajan, ja tietysti olen huolissani, että unohdetaan vaalikauden lopussa, että on vastuussa oman ryhmänsä tekemistä toimista. — Kiitos, puhemies.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

16.37 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Yksi tämän esityksen ongelmista on se, että se voi olla omiaan entisestään heikentämään sote-alan veto- ja pitovoimaa. On tiedossa, että ympärivuorokautisen palveluasumisen sellaiset yksiköt, joissa mitoituslainsä-

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

däntöä on noudatettu, ovat vetovoimaisia. Esimerkiksi Tehy on lausunnossaan arvioinut, että henkilöstömitoituksen lykkääminen, sen viivästyttäminen, tulisi vaikuttamaan negatiivisesti ikäihmisten palveluissa tehtävän työn veto- ja pitovoimaan, eli se lähettäisi ikään kuin väärän viestin sote-henkilöstölle.

Toiseksi, se, minkä takia itse olen tämän esityksen hylkäämisen kannalla, on se, että mielestäni tässä on kysymys myös politiikan uskottavuudesta ja lupauksista. Itse olin yhdessä muiden puolueiden edustajien kanssa lupaamassa, että tällä vaalikaudella tämä 0,7:n mitoitus tulee voimaan. Mielestäni on äänestäjien kannalta hyvin ongelmallista, jos tämä lykätään seuraavalle vaalikaudelle joulukuuhun, varsinkin kun hallitus ei ole esittänyt uskottavaa keinovalikoimaa siihen, että voisimme luottaa, että joulukuussa tilanne on yhtään parempi kuin tällä hetkellä. Sen vuoksi mielestäni tämä esitys ansaitsee hylkypäätöksen. Ja kyllä hallitus ansaitsee moitteet siitä, millä tavalla koko tämä vaalikausi on tätä hoitajamitoitusta ja vanhustenhoidon tilaa hoidettu.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Juvonen.

16.40 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Hyvät kansanedustajat! Tulen hieman kommentoimaan hyviä pidettyjä puheenvuoroja, mutta toki meillä on eriävät ajatukset liittyen esityksen hylkäämiseen. Me perussuomalaiset haluamme tämän hylätä ja palata siihen alkuperäiseen suunnitelmaan, että 0,7:n mitoitus olisi jo huhtikuun alusta astunut voimaan.

Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty sanaa ”käsiparit” ja on sanottu, että se ei ole oikea tapa puhua hoitotyöstä ja hoitajista ja siitä, mitä hoitajat tekevät. Käsiparit-sana on kuitenkin hyvin yleisesti ollut käytössä. Jo muun muassa 2012 Yle uutisoi 11. päivänä toukokuuta, että ”hoiva-avustajilta lisää käsipareja vanhustenhoitoon”. Eli Yle nosti esille hoiva-avustajat ja sen, että he tuovat apuvoimaa lisää sinne vanhustenhoivakentälle. Ja selkokielellä sanottuna kyllähän ne ovat käsipareja. Jos vanhus on kahden hoitajan autettava, niin silloin siinä on neljä kättä apuna, ja jos vanhus tarvitsee vain yhden hoitajan avun, niin silloin kaksi riittää.

Arvoisa puhemies! Nykyisen lain mukaan hoivatyö on jaoteltu näin: välitön työ ja välillinen työ. Nyt on tärkeää, että nämä kaksi teemaa ymmärretään oikein. Välitön työ on sitä itse hoitotyötä. Siihen sisältyy hoito ja huolenpito, toimintakyvyn ja kuntoutuksen edistäminen, asiakastietojen kirjaaminen, palvelutarpeen arviointi, hoito- ja palvelusuunnitelman laatiminen ja päivittäminen ja muu välittömään asiakastyöhön liittyvä työ. Sitten on tämä välillinen työ, mihin kuuluu yksikön huoneiden ja yhteisten tilojen siivous, pyykinhuolto, ruuan valmistus ja lämmitys, muut hoitoa ja huolenpitoa mahdollistavat tehtävät ja vastuuhenkilön esimies- ja hallinnollinen työ. On tärkeää, että kun me palkkaamme henkilöstöä, niin palkkaamme välittömään työhön sitä korkeammin koulutettua sote-alan osaa-jaa ja välilliseen työhön esimerkiksi hoiva-avustajia. Ja kun laki kerran sallii, niin kyllä lain kirjausta tulee myös noudattaa, eli lisää hoiva-avustajia. Miksi ei palautettaisi esimerkiksi kylvettäjiä toimenkuvaa vanhustenhoitoon auttamaan juuri siinä välillisessä työssä?

Arvoisa puhemies! Pitkä työura vanhustenhoidossa kyllä on kertonut sen arjen, mitä se työ on. Se on hyvin rutiininomaista. Se voi olla hyvin puuduttavaa. Palkka on pieni, työvuorot ovat vuorotyötä. Pienten lasten äidit ja isät kokevat väsymystä syystäkin. Työoloihin on katsottava. Ja hoitotyö ja hoitoala on puhtaasti myös palkkauskysymys. Mutta pe-

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

räänkuulutan myös kutsumusta ja sitä, että pääsykokeet tulisivat ehdottomasti takaisin. Kyllä niiden pois vieminen on ollut virhe. Ei kaikista ole hoitoalalle.

Se, miten teknologialla voidaan turvata potilasturvallisuutta ja huomioida se henkilöstömitoituksessa, oli yksi kokoomuksen esittämistä lausumista. Teknologialla voidaan toki lisätä valvontaa siellä vanhustenhoivassa, mutta yöhoitajaa ei voida korvata teknologialla eikä esimerkiksi lattiapinnalla, joka reagoi siihen, jos ihminen yöllä kaatuu. Kyllä hoitajan on oltava aina läsnä, ja teknologia ei korvaa hoitajaa.

Arvoisa puhemies! Kokoomus nosti täällä esille myös sen, ettei ole omaishoitoon kiinnitetty tarpeeksi huomiota. Minä kysyisin kokoomukselta: Juuri te leikkasitte omaishoitajien korkeimmista korvauksista liki 350 euroa, esimerkiksi espoolaisilta omaishoitajilta. 350 euroa on valtavan iso rahasumma. Kuka antaisi vaikka palkastaan sellaisen leikkauksen? Hyvinvointialueiden aloittaessa toiminnat harmonisoitiin ja omaishoitajilta vietiin, ja näen jotenkin tosi kurjana keskustelun, että sanotaan juhlapuheissa, että arvostetaan, mutta sitten toinen käsi antaa, toinen käsi ottaa. Se minua harmittaa äärettömästi.

Arvoisa puhemies! Tärkeää keskustelua ja tärkeitä teemoja, ja henkilöitä ja hoitajia tarvitaan lisää. Mutta arvokeskustelu ja hoitotyön arvostuksen palautus: Arvostus tulee kyllä kansalaisilta, omaisilta ja hoitajilta. Toinen toisiaan kohtaan ollaan hyvin kollegiaalisia ja arvostetaan. Mutta kyllä siellä alalla tuntuu siltä, että päättäjät eivät ymmärrä sitä hoitoalan tilannetta. Ja jotta me saadaan se ymmärrys tänne, niin kyllä se viesti tulee myös kuulla, ja se, että meidän mielestämme 0,7 on hyvä henkilöstömitoitus ja rakenne, kertoo sen, että viesti on kuultu.

Olen itse tehnyt hoitotyötä kaikilla näillä mitoituksilla, mistä täällä on puhuttu: 0,4:n, 0,5:n, 0,6:n ja 0,7:n. Ja 0,65 tarkoittaa puolikasta hoitajaa, eli tämän esityksen mukaan sitten puolikas hoitaja leikataan. Ei me voida puolikasta ihmistä leikata. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eestilä.

16.45 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Itse edustan hieman erilaista näkemystä kuin edellinen puhuja, arvostettu kansanedustaja Juvonen, koska minun mielestäni tämä henkilöstömitoitus aikanaan, vaikka se oli kuinka yksimielisesti säädetty... Me tiedämme, että näissä olosuhteissa on vaikeuksia saada alalle enää juuri minkäänäköistä työvoimaa, koulutuksesta puhumattakaan. Kyllä se 0,7 oli strateginen virhe. Se ei ollenkaan tarkoita sitä, että ottaisın kantaa, pitäisikö vanhustenhuollon olla vähemmän laadukasta vai ei, mutta se johtaa juuri siihen, mihin se on nyt johtanut, että hoitopaikkoja on tyhjänä sen takia, kun lain vaatimusta ei voida noudattaa force majeure -syistä, koska sinne ei ole tulijoita. Tämä on tullut jo hyvin esille, kun olen käynyt vierailuilla näissä hoivakodeissa. Kun kuuntelee työntekijöitä ja kuuntelee näitä yrittäjiä, jotka itse ovat tekemisissä vanhusten kanssa, niin totta kai he haluavat laadukkaasti hoitaa vanhuksia, mutta heiltä tulee selvät esitykset, että alennetaan tätä vaatimusta. Mutta kyse ei ole pelkästään siitä 0,7:stä — tai onko se 0,6 vai mitä — vaan kyse on myös siitä, minkälaista henkilökuntaa lasketaan näihin lukuihin.

Nyt tässä tilanteessa, jolloin meidän pitäisi turvata nämä palvelut eikä kiinnittää huomiota johonkin poliittiseen päätökseen, jolla laki on aikanaan tehty, olisi tärkeätä, että kiinnittäisimme nimenomaan joustoihin huomiota. Näillä työpaikoilla pitäisi valvovien viranomaisten, Valviran ja avin, sallia hieman joustoa silloin, kun vaihtoehtona on sen työpaikan kokonaan kiinni laittaminen ja palvelujen lopettaminen. Se koskee myös kouluttamattomia henkilöitä, jotka avustavat juuri siinä hommassa, mitä nämä vanhukset eniten kai-

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

paavat, eli ulkoilussa ja muussa huolenpidossa, seuranpidossa. Siihen ei välttämättä tarvitse kriteerejä, minkä koulutuksen tämä ihminen on saanut. Eli nämä joustot ovat kaikkein tärkeintä. Mutta siinä olen edustaja Juvosen kanssa täysin samaa mieltä, että hoiva-avustajia siellä tarvitaan, juuri niitä käsiä, jotka huolehtivat siitä, että ne vanhusten perustarpeet tulevat tyydytetyiksi, eli aivan käytännön asioista. Sen takia on täysin oikein, että hallitus lisäsi hoiva-avustajien koulutusta. Se on juuri se tärkeä koulutettava ryhmä, ja toivottavasti heitä saadaan alalle enemmän.

Sitten näissä toimiluvissa sidotaan henkilöstö ammattiryhmiin, ja tavallaan pienilläkin aputöillä, mitä siellä tehdään, saattaa olla 0,1, ja valvovat viranomaiset valvovat, että sitä tulee millintarkasti noudatettua, vaikka tilanteet muuttuvat ja tarve muuttuu.

Tämä puheenvuoro on hieman periaatteellinen, että juuri tällä tavalla ei pitäisi poliittisen huutokaupan kautta lähteä, varsinkaan ennen vaaleja, mitoittamaan asioita, koska nämä ovat työpaikalla tehtäviä ratkaisuja, ja sitten on Valviran ja avien tehtävä huolehtia siitä, että nämä vanhukset tulevat siellä asianmukaisesti hoidetuiksi. Tästä on tässä on kysymys. Minusta mentiin lain kirjaimen taakse asiassa, jossa ei olisi pitänyt mennä lain taakse, vaan olisi pitänyt kiinnittää huomiota hyvään hoitoon ja siihen, että nämä toimipisteet yleensä pysyvät avoimina ja sinne saadaan ikäihmisiä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Reijonen.

16.49 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! On tietysti äärimmäisen noloa, että tämä hoitajamitoitus ei nyt tapahdukaan niin kuin piti, mutta haluaisin muistuttaa tästä omaishoidosta vielä. Omaishoito on nyt äärettömän tärkeää, tulevaisuudessa ehkä vielä tärkeämpää, ja toivoisin, että hallitus — vaikka meillä tämä hallitus on nyt viime metreillä, ennen kuin vaihtuu seuraavaan — ottaisi kuitenkin tämän omaishoidon tuen ihan oikeasti käsittelyyn ja pistäisi siihen vähän vauhtia, että saataisiin se verottomaksi. Ja olisihan se hienoa, että viimeinkin omaishoidon tuesta tulisi sellainen, että se olisi kaikkialla, koko Suomessa, tasapuolinen ja myös nämä kriteerit olisivat tasapuolisia. Että nythän ne kriteerit ovat ihan erilaisia eri hyvinvointialueilla. Se on kyllä tosi ikävää. Olisi kyllä tärkeätä, että tasapuolisuus täällä säilyisi ja taattaisiin myös omaishoitajille ja omaishoidettaville hyvä tulevaisuus. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kyllönen.

16.50 Merja Kyllönen vas: Arvoisa herra puhemies! Vuosikymmenet sote-palvelut ja vanhustenhoivan täyttänyt vuoropuhelu ja keskustelunavaukset ovat pyörineet lähinnä erilaisen tuottavuus- ja tehokkuusajattelun ympärillä. Sitä viljaa niitämme tänä päivänä. Mitä me tarvittaisiin, olisi enemmän keskustelua vaikuttavuudesta ja ennen kaikkea tekemisen ja toiminnan vaikuttavuudesta.

On arjen realiteetti, ettei kaikista nuorista suomalaisista voi tulla jatkossakaan hoitajia. Näin ei voi ainakaan olla meidän yhteinen tavoite, jos me ajatellaan, että kaikki ikäihmiset myöskään eivät ole vuoteeseen hoidettavia. Ennaltaehkäisevä työ on mielestäni kaiken tekemisen kivijalka, ja kuntouttava työ arjessa, niin että jokaisen voimavaroja, osaamista ja kykyjä edistetään päivittäin. Siitä meillä on yhteinen vastuu. Mikään hyvinvointialue, mikään kunta tai kaupunki tai toimijaketju ei pysty yksinään vastaamaan siitä muutoksesta, mikä tarvitaan kokonaisuasuennonitumisessa meidän ikääntymiseen.

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

Olen omassa perhepiirissäni ikäihmisten kanssa touhunnut vuosikaudet ja havainnut sen valtavan merkityksen, mikä on sillä, että yhdessä aktivoidaan ja tehdään asioita. Jos niitä asioita tehdään aina toisen puolesta, niin mikään kunto ja terveys eivät ikinä säily. Millaisen vanhuuden me haluaisimme itse itsellemme? Millaisen vanhuuden me haluamme taata tuleville ikääntyville ihmisille? Ainakin itse haluaisin turvata ikääntymisen, jossa myöskin terveys, kunto ja oma tekeminen säilyisivät, itsenäinen vaikuttaminen, osallisuus, ja mielellään niin, että asumisratkaisut olisivat sellaisia, jotka mahdollistaisivat elämän ilman ikuista yksinäisyyden iestä. Aika moni näistä asioista, mitä meidän ikäihmisten palveluis- sa ja hoivassa tänä päivänä tapahtuu, minkälaisia ikäviä esimerkkejä meillä viikoittain tulee, lähtee hyvin pitkälti siitä, että asumisratkaisut eivät ole kunnossa, ihmiset ovat yksinäisiä ja myöskin sairastuvat sen vuoksi.

Minulla itselläni on ollut mahdollisuus lukea myöskin kuuluisia tilastoja ja analyysyjä siitä, mitä meidän kuntasektorilla terveydenhuollon parissa tai ikäihmisten hoivassa toimivien hoitajien määrän osalta on tapahtunut. Vuodesta 2010 tarve ja kasvupaine hoitoalalla ovat olleet isoja, ja käytännössä itse asiassa tilastot aika selvästi osoittavatkin sen, että vasta tämän hallituksen aikana on tehty konkreettisia isoja muutoksia sen suhteen, miten esimerkiksi avustavaa henkilöstöä, hoiva-avustajia, koulutetaan, miten lähihoitajien työpanosta kohdennetaan ja miten tehdään toimenpiteitä, joilla varmistetaan, että koulutuksen tasapaino olisi tulevina vuosina vastaamassa myöskin eläköityvien hoitajien katoamiseen toimintakentältä.

Esimerkiksi sairaanhoitajien tarve on kasvanut jo hyvin pitkään, mutta sairaanhoitaja-koulutuksen aloituspaikkojen määrän konkreettiseen nostoon sillä tavalla, että se vastaisi tarpeen lisäksi myöskin tähän eläköitymiskokonaisuuteen, on vastattu tällä hallituskaudella. Nämä lisäykset alkavat näkyä tutkintomäärissä vasta vuonna 24 ja siitä eteenpäin, ja Keva on arvioinut, että seuraavan kymmenen vuoden aikana eläkkeelle siirtyy 13 000 sairaanhoitajaa eli vuosittain keskimäärin 1 300. Kuten mainitsin, nämä koulutusmäärien lisäykset kattavat tämän eläköitymisen, mutta sen lisäksi meidän on huomioitava se, että jotta koko tässä kokonaisjärjestelmässä on kyettävä muuttamaan, että kokonaiskuvio ei ole vuosi toisensa jälkeen se, että me tarvitsemme entistä enemmän tekijöitä meidän ikäihmisten hoivaan. Sehän kertoo siitä, että me epäonnistumme tai meillä ei ole ollut sellaista tavoitetta, että meidän ikääntyvät ihmiset jaksaisivat entistä pidempään olla omatoimisia ja tehdä asioita oman elämänsä eteen ja olla myöskin oman elämänsä ohjaksissa. Oma äitini on jossakin vaiheessa keskusteluissa todennutkin hyvin sen, että niin kauan kuin jaksan olla oman elämäni ohjaksissa, se elämä on hyvää ja siihen on mahdollisuus vaikuttaa. Sen jälkeen kun niistä ohjaksista vastaa joku muu, tulee huoli ja hätä siitä, millainen on tulevaisuus. Näihinkin asioihin on vastattava, mutta mahdollisimman pitkä on oltava sen ajan, jolloin ihminen voi olla oman elämänsä ohjaksissa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Satonen.

16.55 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Ihan kaksi näkökulmaa tähän asiaan vielä. Ensimmäinen on tämä hoitajamitoitus:

Totta kai on tärkeää, että me pyritään saamaan enemmän hoitajia sinne, ja se palvelu on tietysti vanhuksille ja ikäihmisille parempaa siinä vaiheessa, kun hoitajia on enemmän, mutta ei tätä saldoa kyllä sillä tulla mittaamaan, mikä numero on laissa, vaan se tullaan mittaamaan sillä, mikä tilanne on kentällä. Tilanne on kentällä nyt huonompi kuin se on ollut

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

minun tietääkseni koskaan sinä aikana, kun minä olen tätä seurannut. Jos esimerkiksi minun vaalipiirissäni otetaan esimerkiksi vaikka Kuhmoinen tai Punkalaidun, siellä on uusia vanhuksille tehtyjä tiloja, joissa ovat viimeisen päälle huoneet kunnossa, ja sinne on jono ihmisiä tulossa hoitoon, mutta heitä ei voida sinne ottaa, koska ei ole hoitajia. Tämä on tilanne kentällä, ja siinä eivät auta yhtään numerot, montako hoitajaa pitäisi olla, kun ei ker- ta kaikkiaan ole, ja tiloja ei voida hyödyntää.

Toinen juttu on tämä koulutuksen lisääminen: On tietysti hieno asia, että koulutusta lisätään, mutta jos vaikka minun kotipaikkakunnallanikin on 40 lähihoitajan koulutuspaikkaa ja sinne hakee vähän yli 20, niin ei se hirveästi hyödytä, että sinne laitetaan jatkossa 60 paikkaa auki, kun ei edellisiäkään saatu täyteen.

Eli kyllä tässä on pitkältä ajalta tehty virheitä, että tästä hoitajien saatavuudesta ei ole riittävästi pidetty huolta, ja on pakko sanoa, että nimenomaan nyt ja tämän vaalikauden aikana tämä tilanne on vain heikentynyt, riippumatta siitä, mitä lakipäätöksiä täällä on tehty.

Arvoisa puhemies! Toinen asia, tähän omaishoitoon: Omaishoidon tuki -asiassa, johon täällä edustaja Juvonen viittasi, olen siltä osin hänen kanssaan samaa mieltä, että tämä on vakava asia, mutta en kyllä näe tätä minään puoluepoliittisena asiana. Ainakin Pirkanmaalla oli niin, että tämä yhteensovitus tehtiin — itse en ole aluevaltuuston jäsen, mutta olen tätä seurannut — ja silloin niiden kuntien omaishoitajat, joissa oli keskimääräistä paremmat palkkiot, kuten esimerkiksi Sastamalassa, kaikki menettivät, ja siellä osa menetti satoja euroja kuukaudessa, mutta ei tämä ollut minkään yksittäisen puolueen tekemä päätös, vaan minun ymmärtääkseni se tehtiin siellä yhteisenä päätöksenä. Oli tietysti myös niitä, joiden palkkiot paranivat, koska heillä oli ollut pienemmät palkkiot omissa kunnissaan. Ei tietysti ole järkevää ajaa omaishoitajia ahtaalle, koska on itsestäänselvää, että ilman omaishoitoa me ei selvitä mitenkään näistä vanhustenhoidon haasteista, ja sen takia meidän tulee kannustaa ja tukea meidän omaishoitajia ja tätä asiaa kannattaa siellä alueilla todellakin miettiä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

16.58 Joonas Könttä kesk: Arvoisa puhemies! Huoli vanhustenhoivan hälyttävästä tilanteesta on aito ja vakava. Ikäihmisten arvokas vanhuus ja sen turvaaminen on kunniatehtävä. Oman haasteensa tähän luo maamme ikärakenne, niin sanottu huoltosuhde, kun Suomessa työtä tekeviä ihmisiä on yhä vähemmän ja hoivaa tarvitsevia yhä enemmän. Tämä tilanne ei tietysti voi tulla yllätyksenä, sillä maamme väestökehitys on ollut tiedossa jo 2000-luvun alusta alkaen.

Akuutti hoitajapula on aiheuttanut mittavia ongelmia maamme sosiaali- ja terveydenhuollossa. Erityisesti vanhustenhoivan tilanne on katastrofaalinen. Sekä julkisten että yksityisten toimijoiden on hoitajapulan takia ollut täysin mahdotonta löytää tekijöitä, mikä on johtanut ainoana mahdollisuutena sulkemaan jopa hoivapaikkojen osastoja, jotta lakia ei rikottaisi. Hoitajamitoituksen lykkääminen on tämän takia välttämätöntä, sillä hoitajia ei ole riittävästi. Jos 0,7:n hoitajamitoitus olisi toteutettu alkuperäisessä aikataulussa, olisi se tarkoittanut sitä, että hoivapaikkoja olisi suljettu nykyistä enemmän.

Terveydenhuoltojärjestelmämme ongelmat juontavat kuitenkin kauemmas, 1990- ja 2000-luvun alun rahoitusleikkauksiin. Nyt onkin tärkeää, että uusien hyvinvointialueiden tärkeimpänä tehtävänä tulee olla huolehtia kaikkien meidän suomalaisten pääsystä sosiaali- ja terveyspalveluihin. Vaikka sosiaali- ja terveyspalvelu-uudistus, niin sanottu sote-u-

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

distus, kesti yli 14 vuotta, se vaati hyvin paljon luovuutta siinäkin, mikä menee perustuskakivaliokunnan tarkastelusta läpi ja mikä ei. On hyvä, että tämä uudistus on nyt tehty, vaikka se tehtiinkin viime tipassa.

Tärkeintä kuitenkin on se, että turvaamme vanhustenhoivan, että huolehdimme seniorikansalaisista, siis heistä, jotka ovat tämän maan rakentaneet ja joilla nyt on aika saada vastinetta myös sille työlle, jonka he ovat isänmaan puolesta tehneet. Ja mielestäni edustaja Satonen puhui aivan oikein siitä, että kysymys ei sinällään ole puoluepolitiikasta vaan kaikkien meidän tahdosta. Voimme tietysti tuijottaa paljon myös niitä historian virheitä, mutta jos me haluamme ratkaista tämän ongelman, niin nyt on aika katsoa eteenpäin ja miettiä hyvinvointialueilla ja valtion tasolla, kuinka me turvaamme vanhuksille arvokkaan vanhuuden, jonka he ovat toden totta ansainneet.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Essayah.

17.01 Sari Essayah kd: Kiitoksia, arvoisa puhemies! On totta kai tärkeätä, että täällä myöskin rakentavasti keskustelemme siitä, millä tavalla tähän hoitajapulaan voidaan etsiä ratkaisuja. Mutta kuitenkin nyt muistutan vielä tässä aluksi siitä, että tämä oli vasemmiston keskeinen vaalilupaus, joka tehtiin tarkoituksella niin, että ei lähdetty hakemaan niitä resursseja, joita tämän vaalilupauksen täyttäminen oikeasti tarvitsee. Ja vasta vuonna 2021 todellakin työryhmä pistettiin pohtimaan, että mitenkähän tämä hoitajamitoitus pystytään täyttämään. Siinä mielessä tämä on ollut hallitukselta vastuutonta toimintaa. Ja vielä sitten se, niin kuin tuolla aiemminkin on käyty läpi, että Kela-korvaukset lakkautettiin, ja sillä perusteltiin sitä, että todellakin tällä sitten pelastetaan tämä hoitajamitoitus. Nyt sekä ollaan sitten menetetty Kela-korvaukset että hoitajamitoitus on jouduttu lykkäämään, niin että ei-hän tämä niin hyvin varmasti mennyt kuin mitä olisi voinut odottaa.

Mutta mennään nyt siihen rakentavampaan puoleen eli mietitään, millä niitä hoitajia saataisiin. Kristillisdemokraatit ovat aika monilla hyvinvointialueilla nyt esittäneet ratkaisuksi päivityskoulutusta. Meillä on 70 000 sote-alan koulutuksen saanutta ihmistä, ja siellä on paljon niitä, jotka ovat olleet 10–15 vuotta pois sieltä sote-alalta, eikä sinne ihan noin vain hypätä, vaikka se koulutus olisikin. Varmasti monella se rima on aika korkealla mennä sitten. Hoitotyön käytänteet ovat muuttuneet, kaikki järjestelmät ovat muuttuneet, monenlainen asia lääkehoidossa ynnä muussa tarvitsee varmasti päivitystä. Me olemme tehneet monilla hyvinvointialueilla esitykset siitä, että siellä paikallisen koulutuksen järjestäjän kanssa lähdetään rakentamaan tällaisia päivityskoulutusta. Esimerkiksi Pohjois-Savossa siihen on nyt tartuttu ja lähdetään miettimään, millä tavalla osittain työvoimapolitiittisena koulutuksena mutta myöskin ihan ammattikorkeakoulun kanssa lähdetään tällaisia päivitysmoduuleja rakentamaan. Tietysti tässä tullaan siihen, että meidän pitäisi muutoinkin, ei pelkästään sote-alan koulutuksen suhteen vaan ylipäänsäkin, miettiä sitä, että tässä koulutuksen rahoituksessa pitäisi tulevaisuudessa enemmänkin koulutuksen järjestäjiä palkita siitä, että he järjestävät tällaista erilaista moduulikoulutusta, kuin että mietitään pelkästään sitä tutkintopainotteista rahoitusta. Jos me vain pelkästään tuijotamme niitä tutkintoja, niin silloin voisi jopa sanoa, että moni tällaiseen elinikäiseen oppimiseen liittyvä haaste jää vaille vastausta, ja siksi tätä rahoitusta pitäisi pystyä sitten tulevalle hallituskaudella varmistamaan.

Vielä tuosta omaishoidosta, joka on täällä noussut keskusteluun: Tämä on myös sellainen asia, että hyvinvointialueilla on ymmärrettävä, että omaishoidon tuki on samalla hyvin

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

keskeinen strateginen panostus siihen, millä siellä hyvinvointialueilla tulevaisuudessa tullaan pärjäämään. Perhehoito, omaishoidon tuki, nämä palkkiot, palkkioitten tasot ovat niitä, joissa sitä harmonisaatiota pitäisi tehdä ylöspäin. Pitäisi katsoa, mitkä ovat parhaat käytänteet eri kunnissa olleet, ja sen mukaisesti olisi mentävä. Onneksi aika monilla hyvinvointialueilla on pystytty lähtemään siitä tilanteesta, että yritetään mennä sen parhaimman käytänteen mukaisesti. Mutta tiedän niitäkin hyvinvointialueita, joilla on menty niin sanotusti pohjan mukaisesti.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

17.04 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Satonen kertoi täällä Pirkanmaan ratkaisusta, millä tavalla hyvinvointialueella on harmonisoitu omaishoidon palkkioita joidenkin kuntien osalta alaspäin, mikä on tietysti ikävää niiden omaishoitajien kannalta, joilla palkkiot sitten laskevat. Meillä Kanta-Hämeen hyvinvointialueella päädyttiin siihen, että omaishoidon tuki harmonisoidaan korkeimman palkkion mukaan, joka oli omassa kotikunnassani Riihimäellä, ja tämä oli meille kristillisdemokraattien valtuustoryhmälle alusta lähtien tärkeä asia, jota pidimme esillä ja jota vaadimme. Olenkin sitä mieltä, että kyllä hyvinvointialueiden päätöksissäkin on kysymys politiikasta. Sitä vartenhan aluevaltuustot ovat, ja sitä varten puolueet ovat sinne edustajiaan lähettäneet.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Juvonen.

17.05 Arja Juvonen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Myös itse vielä mainitsen tuon omaishoidon tuen. Omalla alueellani Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella me perussuomalaiset esitimme, että tukea olisi maksettu korkeimman alueella maksetun määrän mukaisesti. Eli esitimme sitä korkeinta summaa, ettei keneltäkään olisi leikattu. Pidimme ääretömän hyvänä sitä, että totta kai niiden, joilla oli matalampi omaishoidon tuki jossakin kunnassa, tuki nousi. Tässä esityksessä, mikä meillä oli, olivat muun muassa sosiaalidemokraatit mukana, elikkä meillä oli täysin yhteinen linja sosiaalidemokraattisen puolueen kanssa siinä, että me halusimme sen korkeimman luokan, mutta valitettavasti se oli puoluepolitiikkaa ja asiasta äänestettiin. Tässä kyllä kokoomus näytti kovat kasvonsa ja oli valmis leikkaamaan sen 350 euroa muun muassa espoolaisilta vaikeimman tason hoidon omaishoitajilta. Eli me puhumme niistä omaishoitajista, jotka hoitavat todella sairasta henkilöä siellä omassa kodissa, ja se työ on 24/7-työtä, niin että se on kyllä täysin kohtuuton leikkaus. Onko se omaishoitajan työn arvostus itse asiassa sitten muuta kuin puheissa ja paperilla, koska teoilla olisimme voineet nyt vaikuttaa siihen, että se omaishoidon tuki olisi ollut korkeampi. Eli kyllä oikeasti on paljon töitä tehtävänä. [Leena Meren välihuuto]

Perussuomalaiset ovat myös esittäneet kautta aikain, että omaishoidon tuki olisi verotonta — kuten edustaja Meri tuossa totesi — ja tämä on myös yksi tavoite, mihin tulee tähdätä. Omaishoitajille arvostusta ja myös työssä oleville omaishoitajille mahdollisuus osallistua läheisensä hoitoon esimerkiksi lainsäädäntöä muuttamalla niin, että työnantajalla on velvollisuus, ei ainoastaan pyrkimys, antaa vapaata silloin, kun kotona on vaativaa hoitoa tarvitseva läheinen. Samoin myös erityishoitoraha siihen hoitotyöhön, kun työssäkäyvä omaishoitaja siirtyy hoitamaan läheistään. Olen tehnyt asiasta lakialoitteen ja kuulin ilokseni, että esimerkiksi saattohoidossa olevan läheisen hoitajalle harkitaan sitä erityishoito-

Punkt i protokollet PR 154/2022 rd

rahaa. Se on ministeriössä jossakin ollut valmistelussa, käsittelyssä, pohdinnassa, miten se erityishoitoraha olisi mahdollista järjestää. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.